

בתי המשפט

בית משפט מחוזי חיפה בשבתו כבית משפט לערעורים עמ"ש 44200-06-13
אזרחיים

תאריך: 7/01/2014

בפני: כב' השופטת שושנה שטמר – אב"ד

כב' השופטת יעל וילנר

כב' השופטת ריבי למלשטריך-לטר

בעניין הקטינים: 1. ל' מ'

2. ב' מ'

המערער: 3. מ' מ'

נגד

המשיבה: ס' מ'

ע"י ב"כ עו"ד פרדי וולוס

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962: סע' 20](#)

ערעור מיום 20/06/2013 על פסק דין מיום 25/04/2013 של בית משפט לענייני משפחה בחיפה (כב' השופט בן-ציון ברגר) בתיק תמ"ש 16240-08-11

מיני-רציו:

* ביהמ"ש דחה ערעור בעניין משמורת קטינים ומזונות. נפסק כי אין בכותרת "הורה משמורן" כדי לפגוע בהחלטות המשותפות שעל ההורים לקבל כאפוטרופסים, או בהיקף הסדרי הראיה של ההורה שאיננו משמורן. אשר למזונות, אלה נקבעו כדי צרכים בסיסיים בלבד, לאחר שנבחנה יכולת ההשתכרות של הצדדים, בסכום שנראה כסביר בנסיבות.

* משפחה – משמורת קטינים – קביעתה

* משפחה – משמורת קטינים – הסדרי ראיה

* משפחה – מזונות ילדים – שיעורם

ערעור על פס"ד של ביהמ"ש לענייני משפחה, שהורה על השארת משמורת הקטינים הזמנית אצל המשיבה, אך נקבעו הסדרי ראייה עם המערער. כן נקבעו מזונות בסך של 1,450 ₪ לחודש לכל אחד מהקטינים, כשהסכום מבטא גם את אחזקת המדור בבית הורי המשיבה, והצדדים ישאו בחלקים שווים בהוצאות החינוך, הצהרון, קייטנה והוצאות בריאות חריגות.

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור ופסק:

אין מקום להתערב בפסיקת ביהמ"ש קמא לענין המשמורת ולענין המזונות. אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסה"ד, אלא תומכים במסקנה המשפטית ואין לגלות טעות שבחוק. קביעת המשמורת אצל המשיבה יכולה להשתנות עם הנסיבות. אין בכותרת "הורה משמורן" כדי לפגוע באופן כלשהו בהחלטות המשותפות שעל ההורים לקבל כאפוטרופסים לקטינים, או בהיקף הסדרי הראיה של ההורה שאיננו משמורן. טובת הקטינים תומכת בהורות משותפת ופעילה, שיכולה לבוא לידי ביטוי גם אם המשיבה מוגדרת באופן זמני כהורה המשמורן. ביהמ"ש מפריד בין הזכות להחזיק את הקטין, כהורה משמורן, לבין זכויות האפוטרופסים שהן זכויות משותפות, וקובע כי להורה המשמורן נתון שיקול הדעת לקבל רק החלטות שהן טפלות או אינהרנטיות לזכות המשמורת בלא להוועץ באחר, בעוד שההחלטות החשובות שמורות לשני בני הזוג. אותם נושאים שהורה משמורן מחליט בהם לבד, רשאי להחליט בהם בן הזוג השני במהלך הסדרי ראייה שקיימים, כשהקטינים בחזקתו, במיוחד כשבמקרה זה ההחזקה מתחלקת כמעט שווה בשווה, ושני ההורים הינם הורים מעורבים ומעוניינים. גם בנושא המזונות אין מקום להתערב. ביהמ"ש בחן את יכולת ההשתכרות של הצדדים וקבע דמי מזונות, כדי צרכים בסיסיים בלבד, בסכום שנראה כסביר בנסיבות.

פסק דין

השופט ריבי לטר-למלשטריך

1. ערעור על פסק הדין של בית המשפט לענייני משפחה (כב' השופט בנציון ברגר) מיום 25.4.13 אשר דן בענייני משמורת ומזונות.

2. עובדות הרקע

הצדדים נשאו כדמו"י ביום 15.3.09. בנישואיהם נולדו קטין כבן 4 וקטינה כבת שנתיים ותשעה חודשים. בין הצדדים נתגלעה מחלוקת, והם פרודים. המשיבה עברה להתגורר עם הקטינים בבית הוריה. ביום 9.8.11 הגישה המשיבה תביעה לקבוע כי הקטינים יהיו במשמורתה וכן תביעה למזונות. המערער בקש בכתב הגנתו לקבוע אותו כהורה משמורן, או לחלופין לקבוע משמורת משותפת.

ביום 26.10.11 חוייב המערער במזונות זמניים של הקטינים בסכום של 3,600 ₪ ומחצית הוצאות בריאות חריגות. נקבע כי אם המשיבה תעזוב את בית הוריה, יצטרף לסכום רכיב הוצאות המדור. באותה החלטה נקבעה משמורת זמנית אצל האם, מבלי שיש בכך לקבוע מסמרות לענין המשמורת הקבועה.

החלטה זו גם נתנה תוקף להמלצות ועדת תסקירים מיום 23.10.11 בנושא הסדרי ראייה באופן שהקטינים ישהו אצל המשיב ביום ב' וד' ללא לינה (בפועל ההסדר הורחב לגבי יום אחד מימים אלו- מסיום מסגרת החינוך ועד ליום למחרת), ובכל כל סוף שבוע שני מיום ו' מסיום מסגרות החינוך עד מוצ"ש בשעה 19:00.

בתחילה, התקשו הצדדים לשתף פעולה ביניהם, דבר שהשתפר לפי תסקירי פקידת הסעד במהלך הזמן. תסקיר פקידת הסעד מיום 3.6.12 הצביע על רצון המשיב להיות שותף פעיל ומלא בחיי הקטינים, צוין חוסר אמון הדדי אצל שני ההורים וחוסר שביעות רצון האחד מהתפקוד של האחר, יחד עם זאת צוינה "יכולת מרשימה" של הצדדים לשתוף פעולה לטובת הקטינים והומלץ לשקול משמורת משותפת "שתגדיר באופן חוקי ומשפטי את זכויותיו של המשיב".

בקשת נוספת של המשיבה להגדלת סכום המזונות - נדחתה.

3. החלטת בית משפט קמא

בית המשפט קמא בחן את הנסיבות לאור העקרון של טובת הקטינים, וכן חזקת הגיל הרך הקובעת כי הקטינים יהיו אצל האם, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות להורות אחרת. בית המשפט התייחס לביקורת המושמעת על חזקה זו, אך ראה עצמו מחויב על פי החוק הקיים. בית משפט קמא לא אמצ את מסקנות תסקיר פקידת הסעד בו המליצה על המשמורת המשותפת, שכן מצא כי פקידת הסעד לא התעדכנה על ידי המשיבה במשך 3 חודשים שקדמו לכתובתו. בית משפט קמא ציין כי על אף שהורה לפקידת הסעד לערוך תסקיר בעניינם של הצדדים, קבלה פקידת מידע רק מהמערער, ולא אימתה את המידע עם המשיבה. עוד הסתבר כי התנהלות זו מקורה במחלוקת הנטושה בין פקידת הסעד והמשיבה, שיצרה בעיתיות בקשר שבין פקידת הסעד למשיבה, כפי שבאה לביטוי גם בחופשת הפסח, במהלכה התירה פקידת הסעד למערער להשאיר את הקטינים אצלו למספר ימים נוספים אך לא יידעה על כך את המשיבה.

בית משפט קמא הדגיש כי שני ההורים אפוטרופסים על הקטינים וכל החלטה מהותית בעניינם צריכה להתקבל במשותף, ללא קשר לסוגיית המשמורת. בית המשפט ציין כי הסדרי הראיה בפועל של המערער והקטינים הם נרחבים, וציין כי לענין שהות עם הקטינים יכולה להיות חלוקת זמן כמעט שווה בין ההורים, וקביעת הורה כמשמורן איננה פוגמת בחלוקת הזמן.

בית משפט קמא התרשם כי המערער מונע מהפגיעה שחווה מעזיבתה של המשיבה את הבית ורצונה בגירושין, ולכן הוא מתקשה לראות את טובתם של הקטינים, ומסרב לכל בקשה של המשיבה, לעתים ללא סיבה נראית לעין. בפסק הדין יש התייחסות לדוגמאות התנהגות זו.

לסיכום, בית משפט קמא התרשם כי לא הוכחו נסיבות המצדיקות סטייה מחזקת הגיל הרך והורה על השארת המשמורת הזמנית אצל המשיבה, אך הדגיש את הצורך בקיום קשר נרחב עם המערער, כפי שמתקיים, לטובת הקטינים. נקבעו הסדרי ראייה עם המערער שהם ימים ב' ד' מסיום מסגרת החינוך עד ליום למחרת, וכל סוף שבוע שני מיום ו' בסיום מסגרת החינוך עד למוצ"ש שעה 20:00.

לענין המזונות – בית המשפט בחן את יכולת ההשתכרות של המערער מול יכולת ההשתכרות של המשיבה, הביא בחשבון את היקף הסדרי הראיה עם המערער, וקבע סכום של 1,450 ₪ מדי חודש לכל אחד מהקטינים, כשהסכום מבטא גם את אחזקת המדור בבית הורי המשיבה. אם תעזוב המשיבה את בית הוריה, יתווסף לסכום החודשי סכום כולל של 1,000 ₪ עבור הוצאות מדור. כמו כן ישאו הצדדים בחלקים שווים בהוצאות החינוך, הצהרון, קייטנה והוצאות בריאות חריגות.

4. אישור פסק הדין של בית משפט קמא

המערער יוצא כנגד העובדה שבית משפט קמא לא אמן את המלצת תסקיר פקידת הסעד. בנוסף טוען המערער לגישה מפלה ומגמתית, תוך שהוא מציין כי גם הוא לא פגש את פקידת הסעד במהלך 3 החודשים שקדמו להכנת התסקיר.

לתפישתי, אין מקום להתערב בפסיקתו של בית משפט קמא, לענין המשמורת ולענין המזונות. אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין, הממצאים שנקבעו תומכים במסקנה המשפטית, ואין לגלות טעות שבחוק.

בחקירת פקידת הסעד עלה כי ההורים מתקשים לפעול בשיתוף פעולה והרמוניה, והיא אף המליצה להפנותם לתיאום הורי. עוד עלה כי במועד שמיעת התיק, לא היתה למערער יחידת דיור משלו, והוא חלק את מגוריו בין דירת אמו בנצרת לבין דירת אחיו בקריות.

פקידת הסעד העידה בחקירתה כי לא נפגשה עם המשיבה בדרך כלשהיא במהלך שלושת החודשים שקדמו להכנת התסקיר, ושוחחה עמה טלפונית פעמיים או שלוש (במרץ בקשר לגן, ובאפריל בקשר לחופשת הפסח, בדיעבד). מאידך, פגשה את המערער פעמיים מאז חודש מרץ 2013, וקבלה ממנו עשרות מסרונים וטלפונים. מידע שהועבר מהמערער לא אומת עם המשיבה. על פניו קיים חוסר איזון במידע ששמש כתשתית להכנת התסקיר המדובר.

כל אלו תומכים בהחלטת בית משפט קמא שלא קבל את המלצת פקידת הסעד. בנוסף, קביעת המשמורת אצל המשיבה היא קביעה שיכולה להשתנות עם הנסיבות. אין בכותרת "הורה משמורן" כדי לפגוע באופן כלשהו בהחלטות המשותפות שעל ההורים לקבל כאפטרופסים לקטינים, או בהיקף הסדרי הראיה של ההורה שאיננו משמורן. אין מחלוקת כי טובת הקטינים תומכת בהורות משותפת ופעילה, במעורבות גבוהה של שני ההורים, שיכולה לבוא לידי ביטוי גם אם המשיבה מוגדרת באופן זמני כהורה המשמורן.

ראו דברי כב' הנשיא שמגר בעא 2266/93 פלוני נ. פלוני [פורסם בנבו] (22.2.95) -

"המשפט הישראלי אינו מעניק זכות יחיד להורה המשמורן על

כלל ענייני האפטרופסות, והענקת החזקה למי מן ההורים

משיירת זכויות עודפות המוסיפות להיות נתונות לשני ההורים

גם יחד"

בית המשפט מפריד בין הזכות להחזיק את הקטין, כהורה משמורן, לבין זכויות האפטרופסים שהן זכויות משותפות, וקובע כי להורה המשמורן נתון שיקול הדעת לקבלן רק החלטות שהן

טפלות או אינהרנטיות לזכות המשמורת בלא להוועץ באחר, בעוד שהחלטות החשובות שמורות לשני בני הזוג. וכך נקבע :

”קשה לגדור את קו הגבול בין אותם נושאים שהם טפלים ונגררים אחר המשמורת, לבין הנושאים שההכרעה בהם נותרת בידי שני ההורים, אך נראה כי ניתן להכליל ולומר שמדובר בהחלטות עקרוניות הנוגעות לזכותו-חובתו הכללית של ההורה כלפי הילד: דאגה לחינוכו הכללי והדתי של הקטין, פיקוח על רכוש, דאגה לבריאותו של הקטין. בכל הנושאים הללו על ההורים להחליט תוך שיתוף פעולה והסכמה, ולעיתים כרוכה הפעולה באישור בית המשפט (ראה [סעיף 20 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#)).

הגיזנה של גישה זו נעוץ בכך שחובותיו וזכויותיו של הורה כלפי ילדיו אינן מתמצות אך בזכות להחזיק בו, ואינן מסתיימות משנמסרת החזקה בו להורה האחר, ולהפך. גישה המעניקה מונופול להורה המשמורן פוגעת לא רק בזכויותיו של ההורה האחר אלא גם בילד. “

אוסף, כי במקרה שבפנינו ההדדיות נשמרת לגבי היכולת לקבל החלטות בדברים טפלים ונגררים הקשורים בחזקה באותו מועד. אותם נושאים טפלים ונגררים שהורה משמורן מחליט בהם לבד והם פועל יוצא של החזקה באותו מועד, רשאי להחליט בהם בן הזוג השני במהלך הסדרי ראייה שקיימים, כשהקטינים בחזקתו. במיוחד במקרה כאן, שהחזקה בקטינים מתחלקת כמעט שווה בשווה, ושני ההורים הינם הורים מעורבים ומעוניינים.

גם בנושא המזונות אין מקום להתערב. בית המשפט בחן את יכולת ההשתכרות של הצדדים, וקבע דמי מזונות, כדי צרכים בסיסיים בלבד, בסכום שנראה כסביר בנסיבות.

5. לסיכום

בנסיבות אלו אמליץ לחברי לדחות את הערעור.

ר. למלשטריך-לטור, שופטת

השופטת ש' שטמר – אב"ד

אני מסכימה.

ש. שטמר, שופטת

[אב"ד]

השופטת י' וילנר

אני מסכימה.

י. וילנר, שופטת

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור, כמפורט בפסק דינה של השופטת ר' לטר-למלשטריך. כמו כן אנו מחייבות את המערער לשלם למשיבה את הוצאותיה ושכר טרחתו של עורך דינה בסכום כולל של 6,000 ₪. ככל שהמערער הפקיד עירבון בערעור, ישולמו ממנו ההוצאות הנ"ל למשיבה, באמצעות בא-כוחה, ויתרת העירבון תוחזר למערער.

ניתן היום, ו' שבט תשע"ד, 07 ינואר 2014, בהעדר הצדדים.

ר. למלשטריך-לטר, שופטת

י. וילנר, שופטת

ש. שטמר, שופטת**[אב"ד]**

שושנה שטמר 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)